

XVIII. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINDA OSMANLI MENZİL TEŞKİLATI VE KARAHİSAR-I SAHİB MENZİLLERİ

*“Ottoman Postal Establishment in the Second Half of the 18th Century
and Post-offices in Karahisar-ı Sahib”*

*Mehmet GÜNEŞ**

ÖZET

Osmanlı Devletinde, merkezi yönetimin tesis edilmesi anlayışının bir neticesi olarak, divandan çıkan emirlerin zamanında taşraya ulaştırılması son derece önemli bir husus idi. Bu sebeple emir ve fermanların vaktinde istenilen yerlere ulaştırılabilmesi için ana yollar üzerinde bulunan yerleşim yerlerinde belirli aralıklarla “menzilhane” adı ile konaklama mahalleri tesis edilmişti. Bugün olduğu gibi Osmanlı Devleti zamanında da önemli bir güzergah üzerinde yer alan Afyonkarahisar, üç önemli ana kola taksim edilmiş olan Anadolu yol ağının sağ cenahında, devletin mühim meselelerle ilgili haberleşmesini sağlayan ulakların ve ayrıca hacıların devamlı olarak kullandıkları bir güzergah üzerinde yer almaktaydı. Bu önemli güzergah üzerinde Karahisar-ı Sahib sancağı dahil ve mücavirinde bulunan üç faal menzilhane (Hüsrev Paşa Hanı Menzili, Bolvadin Menzili ve İshaklı Menzili) XVIII. yüzyılın ikinci yarısı itibarıyla bu çalışmamızın konusunu teşkil etmektedir. Çalışmada, arşiv vesikalarından istifade edilerek, bahsedilen dönemde Karahisar-ı Sahib menzilleri ve menzilcileri hakkında bilgi verilmeye çalışılmış, bu bağlamda belgelerin müsaade ettiği oranda adı geçen menzillerin kapasite ve faaliyetleri hakkında fikir verebilecek rakamsal veriler tablolar halinde takdim edilerek değerlendirilmeye gidilmiştir. Çalışma, daha önce müstakil olarak incelenmemiş olan Afyonkarahisar menzihaneleriyle ilgili yeni bilgiler sunmayı ve bu meyanda konuyla ilgili bölgesel çalışmalara yeni bir tanesini daha eklemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Menzil, menzilhane, menzilci, Karahisar-ı Sahib, Hüsrev Paşa Hanı Menzili, Bolvadin Menzili, İshaklı Menzili.

ABSTRACT

As a result of centralization of the administration become very important in order to convey the commands of the Sultans. Therefore the

* Yrd. Doç. Dr. Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi, mgunes@aku.edu.tr

postal foundation become too important in The Ottoman Empire. Due to this delicate mission, they built some check points on the towns of the main routes for postal service so called “Menzilhane”. The City of Afyonkarahisar was an important intersection city in The Ottoman Empire as much as it is today, because of the strategic location. The city was located on the right side of the Anatolian route system which was divided into three branches; those branches were used by pilgrims and the messengers with secret missions. There were three active post Office (Menzilhane) in the second half of XVIII century around Afyonkarahisar: (Hüsrev Paşa Inn, Bolvadin Inn and İshaklı Inn). Those checkpoints are the main subjects of our paper. During my studies I worked on archive documents which related on the subject. According to the documents, the graphics and tablos about the limits and activity of the post offices will be seen in this paper. This study aims to give some new information about the Afyonkarahisar post offices which has not studied before.

Key Words: Menzil, menzilhane, menzil administrator, Karahisar-ı Sahib, Hüsrev Paşa Hanı Menzili, Bolvadin Menzili, İshaklı Menzili.
